

Гошовська Валентина Андріївна

*Доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри парламентаризму
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)*

<https://orcid.org/0000-0002-3011-4450>

v.goshovska@gmail.com

Шестакова Юлія Володимирівна

*Доктор філософії з політології, асистент кафедри парламентаризму
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)*

<https://orcid.org/0000-0003-1060-4521>

shestakova_y@ukr.net

ПУБЛІЧНИЙ АУДИТ ЯК ОДИН ІЗ ІНСТРУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Резюме

У статті розглянуто соціальну безпеку як багаторівневий стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави, що формується через комплекс правових, інституційних та організаційних механізмів. Публічний аудит визначається як ключовий інструмент демократичного врядування, здатний перетворювати прозорість і підзвітність у вимірювані соціальні результати, забезпечуючи економність, результативність та справедливість реалізації соціальної політики. На основі аналізу українських і зарубіжних досліджень уточнено сутність обох категорій, розкрито функції публічного аудиту (оцінювальну, запобіжну, коригуючу, легітимаційну, навчальну) та його взаємозв'язок з іншими інструментами соціальної безпеки: системою соціального захисту та страхування, регулюванням ринку праці, програмами боротьби з бідністю, антикорупційними механізмами, моніторингом соціально-економічних ризиків. Методологія дослідження базується на структурованому огляді літератури й проблемно-орієнтованому синтезі з ілюстраціями практики аудитів у сфері соціальної допомоги, медичних закупівель і пенсійного адміністрування.

Показано, що реалізація рекомендацій аудиту підвищує адресність соціальних програм, охоплення вразливих груп, скорочує втрати ресурсів і зміцнює фінансову стійкість за умови сумісності інформаційних систем та інституціоналізації механізму follow-up. В умовах війни, відбудови, євроінтеграційних реформ і дефіциту ресурсів для України особливого значення набувають аудит ефективності, інтеграція реєстрів, розвиток IT-аудиту та публічний моніторинг виконання рекомендацій.

Запропоновано комплекс заходів: зміщення акценту на результативність, створення єдиної дата-екосистеми, підвищення стандартів і компетенцій, обов'язковий парламентський нагляд за виконанням рекомендацій, синхронізація аудиторських процедур з оглядами витрат і антикорупційними стратегіями.

Ключові слова: публічний аудит; соціальна безпека; підзвітність; антикорупційний механізм; механізм follow-up; прозорість.

Вступ

У сучасних умовах глобальної нестабільності, соціально-економічних викликів та безпекових загроз забезпечення соціальної безпеки стає одним із пріоритетів державної політики будь-якої демократичної країни. Соціальна безпека, як комплексна характеристика стану суспільства, охоплює захист життєво важливих інтересів громадян від внутрішніх і зовнішніх загроз, гарантування стабільності соціальних відносин та доступу до базових благ.

Одним із таких ключових інструментів соціальної безпеки виступає публічний аудит — інструмент незалежної, об'єктивної та системної оцінки діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних та комунальних підприємств з метою перевірки законності, ефективності, результативності та економності використання публічних ресурсів. Публічний аудит є складовою системи демократичного врядування, оскільки сприяє підвищенню підзвітності органів влади перед суспільством, зменшенню корупційних ризиків, підвищенню прозорості прийняття рішень.

Для України проблема розвитку публічного аудиту як інструменту соціальної безпеки має особливу актуальність з огляду на потребу у підвищенні прозорості публічного управління, зменшенні рівня корупції та забезпеченні ефективного використання коштів у період воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Світовий досвід розвинених демократій (США, Велика Британія, Канада, країни ЄС) підтверджує, що публічний аудит є важливим елементом демократичного контролю, що дозволяє не лише виявляти порушення,

а й формувати рекомендації щодо удосконалення політики у сфері соціальної безпеки.

Перспективи використання публічного аудиту в Україні пов'язані з подальшою інституціоналізацією його процедур, розширенням сфери охоплення, зокрема аудит ефективності соціальних програм, інтеграцією сучасних цифрових технологій у процес аудиту, а також активним залученням громадськості до контролю за виконанням рекомендацій. Це сприятиме не лише підвищенню ефективності соціальної політики, але й зміцненню довіри громадян до інститутів влади.

Проблематика соціальної безпеки висвітлена в багатьох роботах вітчизняних вчених, зокрема у працях доктора політичних наук, професора В. Гошовської [1; 2], у дослідженні «Соціальна домінанта національної безпеки» міститься класичне формулювання дефініції та інституційного виміру соціальної безпеки [1]. Здобутком О. Ковалю є систематизація смислового змісту терміна «соціальна безпека» та розмежування у рамках концепту його базових і додаткових складників [3]. Моделям соціальної безпеки, багаторівневій системі (людина-суспільство-держава), підходам до вимірювання соціальних ризиків присвячена монографія О. Сидорука «Соціальна безпека: державне регулювання та організаційно-економічне забезпечення» [4]. О. Новікова, О. Сидорчук, О. Панькова у монографії «Стан та перспективи соціальної безпеки» обґрунтували теоретичні підходи та емпіричні виміри соціальної безпеки українського суспільства [5]. В дослідженнях О.Ляш вбачається системний підхід, структура й детермінанти соціальної безпеки [6].

Узагальнення сучасних наукових праць показує, що значна частина дослідників — І. Гнибіденко та А. Колот [7], В. Гошовська [2], О. Новікова [8], О. Скрипнюк, В. Тихий [9], Б. Сташків [10] та ін. — розглядають соціальну безпеку як інтегральну характеристику стану системи та її ключових підсистем, зосереджуючи увагу на чинниках і процесах, що на цей стан впливають. Водночас Е. Лібанова [11], О. Давидюк [12], В. Скуратівський і О. Линдюк [13], О. Сидорчук [14] та інші досліджують соціальну безпеку особи у тісному зв'язку з категоріями соціальної безпеки держави й суспільства. У цих підходах соціальна безпека осмислюється широко — як поняття, що охоплює систему соціальних відносин у суспільстві.

Питання публічного аудиту як одного з інструментів соціальної безпеки широко досліджується зарубіжними вченими та дедалі більше зацікавленості викликає в українських вчених. Останні наукові розвідки частіше підкреслюють, що публічний аудит є одним із провідних інструментів забезпечення прозорості та підвищення результативності систем публічного управління. Т. Шестаковська акцентує увагу на тому, що публічний аудит виконує критичні функції: оцінює ефективність і дієвість управлінських

рішень, забезпечує відкритість і підзвітність влади, запобігає та виявляє шахрайство й корупційні практики, а також сприяє вдосконаленню управлінських процедур [15]. В дослідженнях Н. Обушної [16] та Д. Фундовного [17] роль аудиту розглядається крізь призму здатності системи публічного управління адаптуватися до нових викликів, особливо в умовах криз та глобальної турбулентності. Наголошується, що публічний аудит не обмежується виявленням дисфункцій державних інституцій, а виступає дієвим інструментом формування стратегій модернізації управлінської системи.

Мета статті — показати вплив публічного аудиту на соціальну безпеку та сформулювати практичні рекомендації щодо її посилення в Україні. Завданнями дослідження є уточнення змісту понять «соціальна безпека» та «публічний аудит», обґрунтування їхнього взаємозв'язку; окреслення інших інструментів забезпечення соціальної безпеки; доведення актуальності публічного аудиту для України та зрілих демократій та визначення перспектив його застосування в Україні.

Методи дослідження

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, поєднання яких забезпечило цілісне осмислення публічного аудиту як інструменту соціальної безпеки держави та дало змогу пов'язати нормативно-інституційний рівень аналізу з практикою реалізації соціальної політики. Так, структурно-логічний та системний методи застосовано для розгляду соціальної безпеки як багаторівневого феномена, що охоплює інтереси особи, суспільства і держави. Їх використання дало змогу вписати публічний аудит у систему інструментів соціальної безпеки та показати його взаємозв'язок із соціальним захистом, страхуванням, регулюванням ринку праці, антикорупційною політикою і моніторингом соціально-економічних ризиків. Порівняльно-правовий метод дозволив уточнити категоріальний апарат дослідження, виявити спільні та відмінні риси інституційних моделей аудиту, а також визначити напрями адаптації міжнародних стандартів до українських умов. Аналіз і синтез дали змогу узагальнити наукові підходи до трактування публічного аудиту як елементу демократичного врядування та виокремити його ключові функції — оцінювальну, запобіжну, коригуючу, легітимаційну та навчальну. Синтез результатів дозволив пов'язати ці функції з конкретними соціальними ефектами: підвищенням адресності програм, охопленням вразливих груп і зменшенням втрат ресурсів. Метод структурованого огляду літератури застосовано для систематизації наукових джерел і офіційних аналітичних матеріалів з проблематики публічного аудиту, соціальної політики та соціальної безпеки. Він забезпечив репрезентативність теоретичної бази та дозволив виявити прогалини в дослідженні механізмів реалізації аудиторських рекомендацій (follow-up). Проблемно-орієнтований

підхід і кейс-аналіз використано для ілюстрації практики аудитів у сфері соціальної допомоги, медичних закушівель і пенсійного адміністрування. Застосування цих методів дало змогу показати, як результати аудиту трансформуються у вимірювані соціальні результати та за яких інституційних умов аудит справді зміцнює соціальну безпеку. Функціональний метод дозволив оцінити роль публічного аудиту в системі державного управління з позицій економності, результативності та справедливості використання ресурсів. На його основі обґрунтовано необхідність зміщення акценту з формальної відповідності процедур на оцінку досягнутих соціальних результатів. Інтерпретативний та прогностичний методи застосовано для формування рекомендацій щодо розвитку публічного аудиту в умовах війни, відбудови та євроінтеграційних реформ. Вони дали змогу окреслити перспективні напрями — розвиток аудиту ефективності, IT-аудиту, інтеграцію державних реєстрів і посилення публічного моніторингу виконання рекомендацій.

Результати дослідження

Соціальна безпека задає основу для рішень у публічній політиці, оскільки демонструє, як інститути й правові механізми захищають життєво важливі інтереси індивіда й суспільства. Вона розглядається у взаємодії рівнів «особа-суспільство-держава» і спирається на функціонування підзвітності та контролю.

У цій логіці публічний аудит — це демократичний інструмент, що перевіряє законність, ефективність і результативність використання публічних ресурсів та задає рамку формування політики соціальної безпеки.

За підходом В. Гошовської «соціальна безпека як людини, так і суспільства визначається зрілістю соціальних відносин у суспільстві, станом соціального захисту та рівнем соціальної безпеки у суспільстві» [2, с. 71].

Соціальна безпека визначається нею як «гарантована правова та інституційна захищеність життєво важливих соціальних інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз, а також як похідна від зрілості соціальних відносин і стану соціального захисту» [1].

Це визначення підкреслює комплексний характер соціальної безпеки. Вона не обмежується лише матеріальними чи законодавчими аспектами, а охоплює глибокі соціальні взаємодії, які характеризують суспільну зрілість, рівень доступності соціальних гарантій і загальну стійкість соціальної структури [1].

Наголошується на важливості трьох ключових компонентів:

- зрілості соціальних відносин — тобто рівні соціальної згуртованості, довіри й взаємодії серед різних верств суспільства;

- стані соціального захисту — наявності інституцій, структур і механізмів, які реально захищають громадян;

- загальному рівні соціальної безпеки — інтеграція матеріальних, правових, інституційних аспектів, що утворюють безпечне середовище на всіх рівнях [2].

Тобто, ми підходимо до поняття комплексно, поєднуючи соціальну зрілість із системами захисту як взаємодоповнювальні складові справжньої безпеки громадян та суспільства, визначає соціальну безпеку як стан гарантованої правової та інституційної захищеності життєво важливих соціальних інтересів особи і суспільства від зовнішніх та внутрішніх загроз, що підкреслює необхідність належного функціонування як нормативно-правових, так і організаційних механізмів.

В свою чергу, публічний аудит — це незалежна професійна оцінка законності, ефективності та результативності управлінських рішень і витрачання публічних коштів, спрямована на підзвітність, прозорість і підвищення якості врядування [15-17].

Із сучасних досліджень вбачається публічний аудит виконує щонайменше п'ять функцій: оцінювальну (ефективність/результативність програм); 2) запобіжну (антифрод, антикорупція); 3) коригуючу (рекомендації політики та менеджменту); 4) легітимаційну (довіра громадян); 5) навчальну (поширення кращих практик) [15; 16]. В умовах криз і глобальної нестабільності аудит також відіграє адаптаційну роль, допомагаючи налаштовувати системи до нових ризиків і невизначеності [16; 17].

Практика доводить, що якісний аудит здатен змінювати результати для людей, а саме:

- соціальні програми та адресність: аудити виявляють помилки таргетування, дублювання виплат, слабкі критерії потреби — це приводить до перерахунку правил і підвищення охоплення вразливих груп [6; 15].

- охорона здоров'я і закупівлі: огляди ефективності закупівель та логістики (ліки, обладнання) знижують втрати і підвищують доступність послуг, особливо на місцевому рівні [15; 16].

- пенсійні та страхові механізми: аудит вказує на структурні дефіцити, стимулює параметричні зміни та цифровізацію адміністрування, що посилює фінансову стійкість системи соціального захисту [12; 16].

- антикорупційні ефекти: системні рекомендації щодо внутрішнього контролю, прозорості та відкритих даних зменшують корупційні ризики і зміцнюють довіру до інституцій [15-17].

Говорячи про взаємозв'язок публічного аудиту та соціальної безпеки ми прослідкували причинно-наслідковий ланцюг, який виглядає так:

аудит → виявлення ризиків/неефективностей → управлінські рішення → кращий дизайн програм → підвищення захищеності населення.

Отже, публічний аудит формує матеріальні (економність, результативність) та інституційні (підзвітність, прозорість) передумови соціальної безпеки [1; 5; 7; 15].

За інтегрованого бачення рівнів «особа — суспільство — держава» аудит виступає механізмом зв'язку між дотриманням фінансових правил і бажаними соціальними результатами — доступом, справедливістю та стійкістю.

Розгортаючи цей ланцюг, варто підкреслити, що різні види аудиту — фінансовий, комплаєнс і аудит ефективності — впливають на соціальну безпеку різними механізмами. Фінансовий аудит зменшує витрати втрат і шахрайства, забезпечуючи ресурсну базу програм (економність); аудит відповідності вирівнює практики застосування норм і критеріїв доступу (справедливість); аудит ефективності тестує «теорію змін» програм, допомагаючи переробляти правила таргетування, стандарти послуг і управлінські процеси (результативність) [1; 4; 6; 15]. Рекомендації аудиту зазвичай стосуються: (а) перепроєктування критеріїв і процедур (наприклад, інтеграція реєстрів для зменшення помилок включення/виключення); (б) зміцнення внутрішнього контролю (розмежування повноважень, ризик-реєстри, карти процесів); (в) підвищення прозорості (публічні звіти, відкриті дані, індикатори доступу) — і саме через ці зміни досягаються соціальні результати [1; 5; 7; 15].

Ефект аудиту є кумулятивним, якщо вибудовано повний цикл: діагностика → управлінська реакція → впровадження → моніторинг → повторна перевірка.

Системне впровадження follow-up (дорожні карти, відповідальні особи, контроль строків, публічний облік) змінює аудиторські звіти з простого факту оприлюднення на інструмент дії. Це підвищує довіру до інститутів на рівні «держава — суспільство» та покращує доступність і якість соціальних послуг на рівні «особа» [14-16].

В умовах криз і високої невизначеності (воєнний стан, шоки на ринку праці, епідемії) аудити виконують адаптаційну функцію: швидко виявляють вузькі місця, пропонують ризик-пропорційні контролю та режим «пост-події» перевірок, що дозволяє зберігати баланс між оперативністю рішень і належним контролем [15-16]. Водночас інтеграція цифрових інструментів (перехресні перевірки реєстрів, аналітика ризиків, трекінг виконання рекомендацій) забезпечує точність таргетування, скорочує дублювання виплат і підвищує стійкість системи соціального захисту до зловживань і шоків [5; 7; 15].

Разом із тим, публічний аудит не є єдиним інструментом забезпечення соціальної безпеки. До комплексу таких інструментів належать: система соціального захисту і соціального страхування, державний нагляд за дотриманням трудових прав, моніторинг і прогнозування соціально-економічних ризиків, антикорупційні механізми, державний фінансовий контроль, розвиток інститутів громадянського суспільства та медіа-контролю.

Інструментами, що доповнюють публічний аудит та є комплексом забезпечення соціальної безпеки є:

- соціальний захист і страхування (пенсійні, медичні, допомоги за безробіттям);
- регулювання ринку праці та активні програми зайнятості;
- боротьбу з бідністю, адресні трансферти, соціальні стандарти;
- антикорупційні та комплаєнс-механізми, внутрішній контроль у публічному секторі;
- моніторинг ризиків і стратегічне планування (оцінка соціальних ризиків, демографічні прогнози) [4; 6; 12; 14-16].

Ці інструменти доповнюють аудит, а не замінюють його: без незалежної оцінки складно забезпечити належну підзвітність та корекцію політик.

У сталих демократіях публічний аудит є органічною частиною системи стримувань і противаг та контролю доцільності бюджетних витрат. Його вплив проявляється у зростанні відкритості бюджету, поліпшенні якості державних програм і зміцненні довіри громадян. Для України значущість аудиту посилюється через воєнні й повоєнні виклики, завдання відбудови, євроінтеграційний курс та обмежені ресурси: кожна витрачена гривня має давати вимірюваний соціальний ефект. Національні наукові й практичні напрацювання у сферах соціальної політики, бідності, нерівності та ринку праці створюють основу для узгодження аудиту з досягненням соціальних цілей.

Перспективи вдосконалення публічного аудиту у сфері соціальної безпеки України полягають у:

- зміщенні фокуса на аудит ефективності (результативність/вплив), а не лише на відповідність — насамперед для великих соціальних програм [15-17];
- єдиній дата-екосистемі: інтеграція реєстрів отримувачів, відкриті дані, аналітика ризиків для таргетування і виявлення зловживань;
- стандартах і компетенціях: посилення методології, підготовка аудиторів, використання ризик-орієнтованого підходу та IT-аудиту;

- сталому follow-up: обов'язкові дорожні карти виконання рекомендацій, публічний моніторинг і парламентський нагляд;
- участі громадян: інституціалізація громадського контролю, зворотного зв'язку користувачів послуг, механізмів скарг;
- синергії з іншими інструментами: погодження аудиту з політикою соціального захисту, ринку праці та антикорупційними інструментами для спільних цілей [4; 6; 12; 15-17].

Для зрілих демократій публічний аудит є невід'ємною складовою системи стримувань і противаг та інструментом «value for money», що поєднує бюджетну дисципліну з відчутними соціальними результатами — доступністю, справедливістю та стійкістю послуг. Саме завдяки незалежності, ризик-орієнтованості та прозорості аудиторські інститути підсилюють довіру громадян, забезпечують підзвітність уряду і прискорюють навчання системи на власних помилках [15-17]. Для України потреба в такому інструменті є критичною: війна і післявоєнне відновлення, ресурсні обмеження та євроінтеграційна траєкторія роблять обґрунтованість кожної бюджетної гривні суспільно значущою вимогою. Публічний аудит напряму впливає на здатність соціальної держави виконувати обіцянки — охоплювати вразливі групи, підвищувати адресність допомоги та утримувати фінансову стійкість системи соціального захисту [4; 15-17].

Висновки

Уточнюючи зміст понять «соціальна безпека» та «публічний аудит», зазначаємо, що соціальна безпека — багатовимірний стан захищеності, який залежить від якості інститутів і політик. Публічний аудит підсилює цю якість через підзвітність, прозорість і виправлення неефективностей, безпосередньо впливаючи на охоплення, справедливість та стійкість соціальних програм.

Взаємозв'язок між публічним аудитом і соціальною безпекою полягає у тому, що ефективний публічний аудит забезпечує спрямування коштів на реалізацію соціально значущих програм, запобігає їх розкраданню чи нецільовому використанню, а отже, створює матеріальні та організаційні передумови для зміцнення соціальної безпеки.

Разом з цим, до комплексу забезпечення соціальної безпеки належать також і інші інструменти забезпечення соціальної безпеки, які доповнюють публічний аудит, а саме: соціальний захист і страхування, регулювання ринку праці, програми боротьби з бідністю, адресні трансферти, соціальні стандарти, — антикорупційні та комплаєнс-механізми, моніторинг ризиків і стратегічне планування.

Для зрілих демократій і для України публічний аудит слугує не «контролем заради контролю», а механізмом конвертації ресурсної

дисципліни у суспільну цінність. Його актуальність зумовлена здатністю зменшувати неефективні витрати, покращувати таргетування і відновлювати довіру громадян; перспективи в Україні пов'язані з розбудовою публічного аудиту результативності, об'єднанням реєстрів і даних, сталістю виконання рекомендацій та інклюзивним громадським і парламентським наглядом. Упровадження цих кроків поєднає імперативи відбудови й інтеграції до ЄС із ключовою функцією соціальної держави — забезпеченням захисту людини і спільноти.

Список посилань

1. Гошовська В. А. Соціальна домінанта національної безпеки. Стратегічна панорама. 2003. № 2. С. 94 — 99.
2. Гошовська В. А. Соціальна безпека: пошук нової парадигми. Соціальна безпека: пошук нової парадигми: зб. наук. праць. Київ, 2003. С. 11 — 19.
3. Коваль О. П. Семантика та сутність терміна «соціальна безпека». Стратегічні пріоритети. 2016. № 2 (39). С. 58 — 65.
4. Сидорчук О. Г. Соціальна безпека: державне регулювання та організаційно-економічне забезпечення: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 492 с.
5. Новікова О. Ф., Сидорчук О. Г., Панькова О. В. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки: монографія. Київ; Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с.
6. Ляш О. І. Системна парадигма соціальної безпеки на різних рівнях суспільної ієрархії. Механізм регулювання економіки. 2011. № 2. С. 23 — 32.
7. Соціальна безпека: теорія та українська практика: монографія / І. Ф. Гнибіденко, А. М. Колот, О. Ф. Новікова та ін.; за ред. І. Ф. Гнибіденка, А. М. Колота, В. В. Рогової. Київ: КНЕУ, 2006. 292 с.
8. Новікова О. Ф. Соціальна безпека: організаційно-економічні проблеми і шляхи їх вирішення: монографія. Донецьк: ІЕП НАН України, 1997. 460 с.
9. Скрипнюк О. В., Тихий В. П. Соціальна держава і проблеми забезпечення соціальної безпеки. Вісник Конституційного Суду України. 2002. № 2. С. 45 — 52.
10. Сташків Б. І. Соціальна безпека як інститут права соціального захисту населення. Актуальні проблеми держави і права. 2007. Вип. 30. С. 239 — 244.

11. Лібанова Е. М., Палій О. М. Ринок праці та соціальний захист: навч. посіб. Київ: Основи, 2004. 491 с.
12. Давидюк О. О. Соціальна безпека: проблеми теоретичного аналізу та побудови системи показників. Центр політико-правових реформ. URL: <http://www.cprg.org.ua> (дата звернення: 11.08.2025).
13. Скуратівський В., Линдюк О. Соціальна безпека українського суспільства та шляхи її забезпечення. Вісник Національної академії державного управління. 2011. № 3. С. 194 – 204.
14. Сидорчук О. Г. Соціальна безпека: державне регулювання та організаційно-економічне забезпечення: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 492 с.
15. Шестаковська Т. Публічний аудит як інструмент забезпечення прозорості механізмів державного управління. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2023. № 1 (79).
16. Обушна Н. І. Публічний аудит як модернізаційний механізм державного управління в Україні. Державне управління: теорія та практика. 2015. № 1. С. 41 – 48.
17. Обушна Н. І., Фундовний Д. Інноваційність публічного аудиту в умовах модернізації публічного управління. Наукові перспективи. 2023. № 7 (37).

References:

1. Goshovska, V. A. (2003). Social dominance of national security [In Ukrainian]. *Stratehichna Panorama*, (2), 94 – 99.
2. Goshovska, V. A. (2003). Social security: Searching for a new paradigm [In Ukrainian]. In *Social Security: A Search for a New Paradigm*. Kyiv, 11 – 19.
3. Koval, O. P. (2016). Semantics and the essence of the term “social security” [In Ukrainian]. *Stratehichni Priorytety*, 2(39), 58 – 65.
4. Sydoruk, O. H. (2018). Social security: State regulation and organizational-economic support [Monograph, in Ukrainian]. Lviv: LRIDU NADU.
5. Novikova, O. F., Sydoruk, O. H., & Pankova, O. V. (2018). Social security in Ukraine: Expert assessments [Monograph, in Ukrainian]. Kyiv & Lviv: LRIDU NADU.
6. Pliash, O. I. (2011). System paradigm of social security at different levels of the social hierarchy [In Ukrainian]. *Mekhanizm Rehulivannia Ekonomiky*, (2), 23 – 32.

7. Hnybidenko, I. F., Kolot, A. M., Novikova, O. F., et al. (2006). Social security: Theory and Ukrainian practice [Monograph, in Ukrainian]. Kyiv: KNEU.
8. Novikova, O. F. (1997). Social security: Organizational and economic problems and solutions [Monograph, in Ukrainian]. Donetsk: IEP NAS of Ukraine.
9. Skrypniuk, O. V., & Tykhyi, V. P. (2002). The social state and the problem of ensuring social security [In Ukrainian]. Visnyk Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy, (2), 45 – 52.
10. Stashkiv, B. I. (2007). Social security as an institute of social protection law [In Ukrainian]. Aktualni Problemy Derzhavy i Prava, (30), 239 – 244.
11. Libanova, E. M., & Palii, O. M. (2004). Labour market and social protection [Textbook, in Ukrainian]. Kyiv: Osnovy.
12. Davydiuk, O. O. (2010). Social security: Problems of theoretical analysis and indicator systems [In Ukrainian]. Center for Political and Legal Reforms. URL: <http://www.cpsr.org.ua>.
13. Skurativskyi, V., & Lyndiuk, O. (2011). Social security of Ukrainian society and ways to ensure it [In Ukrainian]. Visnyk Natsionalnoi Akademii Derzhavnogo Upravlinnia, (3), 194 – 204.
14. Sydorchuk O. H. Social Security: State Regulation and Organizational-Economic Support: Monograph. [In Ukrainian]. Lviv: LRIDU NADU, 2018. 492 p.
15. Shestakovska, T. (2023). Public audit as a tool for ensuring transparency in public administration mechanisms [In Ukrainian]. Derzhava ta Rehiony. Seriya: Publichne Upravlinnia i Administruvannia, 1 (79).
16. Obushna, N. (2015). Public audit as a modernization mechanism of public administration in Ukraine [In Ukrainian]. Derzhavne Upravlinnia: Teoriia ta Praktyka, (1), 41 – 48.
17. Obushna, N., & Fundovnyi, D. (2023). Innovativeness of public audit amid modernization of public administration [In Ukrainian]. Naukovi Perspektyvy, 7(37).

Valentina Goshovska

Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Parliamentarianism Department of the Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service

Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0002-3011-4450>

v.goshovska@gmail.com

Yuliia Shestakova

Ph.D in Political Sciences, assistant of the Parliamentarianism Department of the Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service

Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0003-1060-4521>

shestakova_y@ukr.net

PUBLIC AUDIT AS ONE OF THE STATE'S SOCIAL SECURITY INSTRUMENTS

Abstract

The article conceptualizes social security as a multi-level condition ensuring the protection of the vital interests of individuals, society, and the state, formed through a combination of legal, institutional, and organizational mechanisms. Public audit is defined as a key instrument of democratic governance capable of transforming transparency and accountability into measurable social outcomes, ensuring economy, effectiveness, and equity in the implementation of social policy. Drawing on Ukrainian and international scholarship, the study clarifies the essence of both categories, outlines the core functions of public audit (evaluative, preventive, corrective, legitimizing, and educational), and examines its interaction with other social-security instruments: social protection and insurance systems, labour-market regulation, anti-poverty programmes, anti-corruption mechanisms, and socio-economic risk monitoring. The methodological framework combines a structured literature review with problem-oriented synthesis, supported by practice-based illustrations from audits in social assistance, healthcare procurement, and pension administration.

The findings show that implementing audit recommendations improves the targeting accuracy of social programmes, expands coverage of vulnerable groups, reduces resource leakages, and strengthens fiscal sustainability – provided that information systems are interoperable and follow-up mechanisms are institutionalized. For Ukraine, in the context of war, post-war recovery, EU-integration reforms, and resource constraints, performance auditing, registry integration, IT-audit capacity, and public tracking of recommendation implementation acquire particular importance.

The paper proposes a comprehensive set of measures: shifting the focus towards performance audit, building a unified data ecosystem, raising standards and competencies, embedding mandatory parliamentary oversight of follow-up, and synchronizing audit cycles with spending reviews and anti-corruption strategies.

Keywords: public audit; social security; accountability; anti-corruption mechanism; follow-up mechanisms; transparency.

Стаття надійшла до редакції 04.11.25

© Гошовська В. А., Шестакова Ю. В., 2025